

Ба Шӯрои диссертатсионии 6D.K
ОА-089 назди Институти фалсафа ва
сиёсатшиносии ба номи А.
Баҳоваддинови АМИТ 734025,
Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
хиёбони Рӯдакӣ, 33

Такризи

муқарризи расмӣ, номзади илмҳои фалсафа Шоев Зиёвидин Ҷалилович ба диссертатсияи Зоҳири Сайфулло дар мавзӯи «Ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.8. – Антропологияи фалсафӣ, фалсафаи фарҳанг

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Зоҳири Сайфулло дар мавзӯи «Ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.8. – Антропологияи фалсафӣ, фалсафаи фарҳанг пурра мувофиқат менамояд.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқ. Наврӯз, яке аз қадимтарин ва зеботарин идҳои ҷаҳон, реша дар мафҳумҳои амиқи фалсафӣ ва идеологӣ дорад, ки ҳар яки онҳо рамзи маттасилият ва устувории анъанаҳои миллии тоҷикон ва дигар халқҳои эронитабор ҳисобида мешаванд. Ин ид аз ҷониби бисёр миллатҳо — аз марзҳои Чин ва соҳилҳои уқёнуси Ҳинд то соҳилҳои уқёнуси Атлантик ва аз паҳнои барфӣи Сибир то кишварҳои Халиҷи Форс эътироф шудааст. Дар шароити имрӯза бинобар сабаби вусъат касб кардани раванди бархӯрди тамаддунҳо аҳаммияти Наврӯз ҳамчун падидаи фарҳангӣ, намоди ҳувияти милли бештар гардидааст. Бо пешниҳоди бевоситаи Тоҷикистон ва чанд кишвари хавзаи Наврӯз расман аз ҷониби ЮНЕСКО ба ҷашни байналмилалӣ табдил ёфтани

Наврӯз эътирофи онро дорад, ки ин чашн сарчашмаи худшиносии миллӣ, пайвандгари дирӯзу имрӯз ва фардои мардуми эронинажод, бахусус шинохт ва муаррифии тоҷикон мебошад.

Махсусан, иқдоми наҷибе, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мавриди бунёд кардани «Маркази байналмилалӣ Наврӯз» дар шаҳри Душанбе гирифтанд, боис мегардад, ки муҳаққиқон, донишмандони соҳаҳои гуногун ба таври возеҳ таърихи пайдоиш, давраҳои рушду таҳаввул, монсаҳои сунъии эҷодшударо ба хоҳири маҳв кардани Наврӯз, дар маҷмӯъи вижаҳои онро омӯхта, таҳқиқ карда, муаррифкунандаи он дар арсаи байналмилалӣ гарданд.

Дар баробари ин, бояд эътироф кард, ки то ин вақт бештари олимони ва муҳаққиқони соҳаи илми адабиётшиносии ватанӣ Наврӯсро аз дидгоҳи адабию фолклорӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор дода, тавассути образдиҳӣ, бадеият вижаҳои ҷашни Наврӯсро мушаххас кардаанд. Дар қорҳои илмӣ-таҳқиқотии адабиётшиносони ватанӣ паҷӯҳиши паҳлуҳои фалсафӣ-фарҳангӣ ва эстетикӣ Наврӯз, бо вучуди таҳия ва нашр гардидани чанд маҷмӯаи дастҷамъӣ, аз мадди назари онҳо дур мондааст. Ҳарчанд баъзе аз муҳаққиқони кишварҳои ҳамҷавори Эрону Афғонистон дар мақолаҳои ҷудогона атрофи ин мавзӯ дидгоҳи худро то андозае равшан намудаанд. Олимони дигари кишварҳои ҳавзаи Наврӯз низ ба гунаи фишурда ё дар мақолае танҳо аз эстетикаи Наврӯз зикр кардаанд ва қори таҳқиқотии бунёдие таҳия накардаанд.

Рисолаи мавриди тақриз ба таҳқиқ ва таҳлили ҳамин масъалаҳои мубрами наврӯзшиносӣ бахшида шудааст. Бо ҳамин асос метавон гуфт, ки мавзӯи рисолаи номзодии Зоҳири Сайфулло «Ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» хеле мубраму муҳим ва дорои аҳаммияту арзиши баланди илмӣ амалӣ мебошад.

Дарачаи навгонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Навгонии илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки дар он бори аввал: ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз ва ҳамбастагии оини зардуштӣ бо он мавриди таҳлил ва муқоиса қарор дода шудааст; дар доираи омӯзиш ва муқоисаи андешаҳои муҳаққиқон ҷойгоҳи Наврӯз ва таҳаввули он дар фарҳанги исломӣ муайян карда шудааст; вижагиҳои фалсафӣ-табиӣ «Наврӯзнома»-ҳои Ҳаким Тирмизӣ ва Туғрали Аҳрорӣ, ҷанбаҳои фалсафаи зебоишиносии Наврӯз дар доираи баргузории маросими наврӯзӣ, хусусиятҳои карнавали наврӯзӣ дар Тоҷикистон ва умумият ва фарқи он аз карнавали кишварҳои ғарбӣ, анъанаҳои Наврӯзи суннатӣ ва усули нави ҷашнгирии он дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон, марзҳои ҷуғрофии Наврӯз ва намодҳои (моделҳои) гуногуни ҷашнорویی он дар кишварҳои ҳавзаи Наврӯз, ташаббусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тарғиби идеяҳои умумибашарии Наврӯз ва нақши онҳо дар ҳалли масоили таҳкими сулҳ ва дурнамои рушди ҷомеаи инсонӣ ва як қатор масъалаҳои дигари назарияи наврӯзшиносӣ дар ҷаҳорҷӯбаи фалсафаи фарҳанг (фарҳангшиносӣ) таҳлилу муқоиса ва баррасӣ шудаанд.

Навгониҳои пешниҳодшуда бо нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда бо ҳам алоқаи зич дошта, аз лиҳози илмӣ асоснок мебошанд. Аз ҷумала пешниҳод намудааст, ки:

1) Наврӯз танҳо як ҷашн нест, балки он падидаи муҳимми фалсафӣ, ахлоқӣ ва фарҳангӣ мебошад, ки решаҳои бунёдиаш аз тамаддуни бостонии ориёӣ маншаъ мегирад. Аз ҷанбаи фалсафӣ Наврӯз рамзи эҳёи табиат, оғози ҳаёти нав, гардиши абадии олам, баробар омадани шабу рӯз, мувозинати ҳастӣ, яъне тавозуни коинот, аз ҷанбаи антропологияи рамзи покии фикр ва ғояи нек ва аз ҷанбаи фарҳангӣ – яке аз рухҳои асосии худшиносӣ, хувияти фарҳангии тоҷикон мебошад, ки мардумро ба оштии, меҳрубонӣ, эҳтироми ҳамдигар ҳидоят карда, паёми дӯстӣ ва

ҳамзистии озоиштаро миёни халқҳо барои таҳкими сулҳ мерасонад.

2) Эстетикаи Наврӯз зебӣ, ҷамоҳангӣ ва таровате аст, ки бо эҳёи табиат ва руҳи инсон иртибот дорад: сабзидани растаниву гиёҳҳо, шукуфтани гулҳо, баробарии шабу рӯз рамзи тавозун ва низом мебошанд. Хони наврӯзӣ на танҳо рамзи фаровонӣ, балки сабр ва умеди нек ба оянда мебошад. Ба бар кардани либосҳои миллӣ, аз ҷумла чакану атлас ва адрас ифодаи завқи зебоипарастӣ ва ҳувияти миллӣ мебошад. Мусиқӣ ва навоҳои наврӯзӣ – ифодакунандаи эҳсоси шодӣ, сарҷамъии мардум ва умед ба ояндаи дурахшонро бозтоб мекунад.

Як нуктаи хеле ҷолиби барои дифоъ пешниҳодкардаи диссертант моделсозии таҷлили ҷаши Наврӯз мебошад. Диссертант таҳаввули ҷаши Наврӯзро аз манзари фалсафа ва таърихи фарҳанг хеле хуб шарҳу тавзеҳ дода, собит мекунад, ки дар ҷомеаи муосир Наврӯз дар кишварҳои ҳавзаи худ бо шаклҳо ва моделҳои гуногун, азҷумла: модели суннатӣ (анъанавӣ), модели давлатӣ-расмӣ, модели шахрӣ ва муосир, модели байналмилалӣ (ҷаҳонӣ) ҷашн гирифта мешавад. Ин моделҳо вобаста ба вазъ ва шароити иҷтимоӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ ва ҷаҳонишавии арзишҳо таҷаҷҷул ёфтаанд.

Ҷамаи ҳулосаҳо ва нағзониҳои пешниҳоднамудаи диссертант ҷолибу пурмуҳтаво буда, ҳазинаи илми фарҳангшиносӣ ва наврӯзшиносии тоҷикро бо донишҳои нави асоснок ғанӣ мегардонанд.

Объекти таҳқиқоти мазкурро Наврӯз ҳамчун падидаи фарҳангӣ ва рамзи эҳёи табиат таҷкил медиҳад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии ҳулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфтаро илман асосноккунии ҷанбаҳои назариявӣ-методологии мавзӯ, истифодаи сарҷашмаҳои илмӣ, кофӣ будани ҳаҷми маводди коркард ва таҳлилшуда, мувофиқ будани усул ва методологияи таҳқиқот, натиҷаҳои бадастоварда ва ҳаҷми маводи интишорнамудаи диссертант, ҳамзамон ҳулосаҳои ҷамъбастгардида ва пешниҳодҳои мушаххаси

диссертант муайян мекунад.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсияи Зоҳири Сайфулло аз муқаддима, се боб (ҳашт зербоб), хулоса ва тавсияҳо роҷеъ ба истифодаи амалии натиҷаҳо ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат буда, ба талаботи таҳияи рисолаҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад. Ҳамаи қисматҳои диссертатсия ба ҳамдигар алоқаманд буда, ҷиҳати ноил гардидан ба вазифаҳои гузошташуда, мувофиқанд. Дар муқаддима мубрамияти мавзӯ, асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши он арзёбӣ гардида, объекту предмет, ҳадафу вазифаҳо, асосҳои назарию методологӣ, навгониҳои илмӣ ва аҳамияти назарию амалии он муайян карда шудаанд.

Боби якум - **“Моҳияти табию фалсафии Наврӯз”** – ном дошта, аз се зербоб иборат аст. Дар зербоби якуми боби аввал - **“Омӯзиш ва таҳқиқи ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз ва ҳамбастагии онин зардушті ба он”** диссертант дар асоси маълумоти сарчашмаҳои муътамади таърихӣ, инчунин таҳқиқоти бунёдии муҳаққиқони ватанию хориҷӣ ба таҳлили этимологияи вожаи “Наврӯз” ва таҳлилу муқоисаи нуктаи назарҳо дар бораи пайдоиши ҷашни Наврӯз, ҷанбаҳои табию фалсафии он, вижагии анъанаву суннатҳои наврӯзӣ, ғишварҳои ҳавзаи Наврӯз ва тартиби ҷашноронии онҳо аз Наврӯз ва ғайра таваҷҷуҳи махсус зоҳир мекунад. Диссертант монандии онинҳои Наврӯз бо кеши зардуштиро муайян карда, ба чунин хулосаи мантиқӣ омадааст, Наврӯз дар худ як консепсияи комилро бунёд карда, ҷаҳони ҳастиро бо фаслу моҳҳояш дуруст мешиносонад. Наврӯз назми дунёи ҳастӣ аст, зеро агар аз устураву мифологияи динӣ бигзарем, воқеият он мемонад, ки Наврӯз онро берун аз ҷаҳонбинии динӣ – табию илмӣ ифода кардааст.

Дар зербоби дуюми боби якум – **“Ҷойгоҳи Наврӯз дар фарҳанги исломӣ”** диссертант қайд мекунад, ки ба мазмуни фалсафӣ Наврӯз гирдгардии даври табиат, шинохти воқеии олами ҳастӣ, манбаи

ташаккули фарҳанги ахлоқӣ-зебоипарастӣ, покизасозию ободкорӣ ва ғайраро ифода медорад. Он аз давраи пайдоиш ба ягон дину мазҳаб, идеологияи расмӣ вобастагӣ надошт, балки така ба қонунҳои табиат мекард ва рамзу суннатҳои он ба зухуроти табиат робитаи мустақим доштанд. Диссертант бо таваҷҷӯҳ ба маълумоти сарчашмаҳои хаттӣ мақом ва нақши Наврӯзро дар давраи исломӣ баррасӣ намуда, муносибатҳои мухталифи мутафаккирони мусулмонро ба он аз нақтаи назари интиқодӣ баррасӣ намудааст. Ба андешаи муаллиф, анъана ва суннатҳои Наврӯз, ки ҷанбаи инсонгароӣ ва зиндагиофарӣ доранд, хотираи зиндаи таърихи тоисломии мардуми тоҷик мебошанд. Бинобар ин ин вижагии фалсафаи Наврӯз нагузошт, ки дар давраи истилои арабҳо ёдгории фарҳангии бостонии тоҷикон маҳв гардад.

Дар зербоби сеюми боби якум **вижагиҳои фалсафӣ-табиӣ “Наврӯзнама”-ҳои Ҳаким Тирмизӣ ва Туғрали Аҳрорӣ** мавриди таҳлили муқоисавӣ қарор дода шудаанд. Мардумони эронитабори бостонӣ Наврӯзро рӯзи тавлиди сайёраи Замин ва Хуршеди Ховарон медонистаанд ва ин пиндор дар «Наврӯзнама»-ҳои Ҳаким Тирмизӣ ва Туғрали Аҳрорӣ, ки Наврӯзро меҳвари чархи гарданда медонанд, ба ҳубӣ инъикос ёфтааст. Инсон ҷузъи ҷудоинопазири табиат мебошад ва ҳар ҳодисае, ки дар табиат рух медиҳад, бевосита аввалдараҷа ба инсон аҳаммияти бузург дорад. Аз ин ру ин донишмандон масоили ҳаёти иҷтимоӣ, қишрбандии иҷтимоӣ, раваншиносии иҷтимоӣ, муҳитшиносии иҷтимоӣ, фалсафаи иҷтимоӣ, инсонмеҳварӣ ва дигар равандҳои иҷтимоиву кайҳониро дар маркази рисолаҳои иншонамудаи худ гузоштаанд.

Боби дуюми диссертатсия – **“Эстетикаи Наврӯз”** – аз ду зербоб иборат аст. Дар зербоби якум – **“Наврӯз ва эстетика: бозтоби вижагиҳои зебоишинохтӣ дар доираи маросими наврӯзӣ”** – диссертант қайд мекунад, ки эстетика ба шохаи илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ дохил мешавад. Дар

асоси омӯзиш ва таҳқиқи сарчашмаҳои таърихӣ диссертант таъкид медорад, ки аз давраи қадим, то ба имрӯз мардуми ориёитабор дар масъалаи “зебоишиносӣ” на танҳо бетафовут набудаанд, балки фарҳанги зебоишиносию зебоиписандиро дар ҳама ҷашну маросим, махсусан дар анъанаҳои наврӯзӣ инъикосу парвариш меоданд.

Дар зербоби дуюми боби дуюм **хусусиятҳои карнавали наврӯзӣ: умумият ва фарқияти он аз карнавали кишварҳои ғарбӣ** бо пажӯҳиши муфассал фаро гирифта шудаанд. Диссертант менависад, ки дар қиёс аз карнавали ғарбӣ карнавали наврӯзӣ бештар вижагиҳои шодмониву ханда, рақсу суруд, базлагӯӣ, шӯҳиҳои дар чорҷӯбаи эҳтиром ва озодаи ҳаднигаҳдориро дар худ ифода мекунад. Дар расму оинҳои карнавали ғарбӣ иҷрои рафтору гуфтору муносибатҳои дағалу зишт маъмул аст, вале дар карнавали наврӯзӣ бошад, ҳама гуна гуфтору муносибат ва ҳатто нақшофарӣ аз дидгоҳи ахлоқу зебоишиносӣ ва эҳтироми инсонӣ ифодаву бозгӯӣ мегардад.

Боби сеюми диссертатсия – **“Наврӯз ҳамчун падидаи фарҳанги ҷаҳонӣ”** – ном дошта, дорои се зербоб аст. Дар зербоби якум – **“Наврӯзи суннатӣ ва усули нави ҷашгирии он дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон”** – диссертант маълумот медиҳад, ки дар давраи истиқлоли Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷашни Наврӯз дар ду шакл – суннатӣ ва усули муосир баргузор карда мешавад. Ба андешаи диссертант, ин ду шакли ҷашнгирӣ байни худ ҳарчанд тафовут дошта бошанд ҳам, аммо якдигарро инкор намеkunанд, баръакс, ҷаҳои Наврӯзро васеъ менамоянд. Ҳар ду дар маҷмӯъ, ба баррасии ҳадафу мақсадҳои Наврӯз, ба фалсафаву муҳтавои он хидмат меkunанд.

Дар зербоби дуюми боби сеюм **марзҳои ҷуғрофии Наврӯз ва намодҳо (моделҳо)-и гуногуни ҷашнорویی он** мавриди таҳлили муқоисавӣ ва шарҳу тавзеҳ қарор гирифтаанд. Диссертант дар зербоби мазкур ба тарзи мухтасар намодҳо (моделҳо)-и ҷашнорویی Наврӯзро дар сздаҳ кишвари

чаҳон, аз ҷумла: Тоҷикистон, Узбекистон, Афғонистон, Эрон, Ҳиндустон, Покистон, Озарбойҷон, Чин, Туркия, Қазоқистон, Қирғизистон, Туркменистон ва Русия ба таври муқоиса таҳлилу баррасӣ карда, умумият ва хусусиятҳои фарқкунандаи ҷашноронии онро нишон медиҳад. Дар баробари ин, қайд менамояд, ки пас аз ҷашни ҷаҳонӣ эълон гардидани Наврӯз (соли 2010) дар як қатор кишварҳои ҷаҳон, ба монанди Олмон, Фаронса, Белгия, Британияи Кабир, Украина, Амрико, Австралия, Муғулистон ҷашни Наврӯз бо ҷалби намояндагони кишварҳои ҳавзаи он таҷлил карда мешавад, ки аз арзиши умумибашарӣ пайдо кардани суннатҳои Наврӯз далолат мекунад.

Зербоби сеюми боби сеюм – **“Ташаббусҳои Тоҷикистон дар тарғиби идеяҳои умумибашарии Наврӯз”** – ном дошта, дар он ташаббусҳои беназири Тоҷикистон бо сарвари Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар масъалаи обу иқлим, ҳифзи захираҳои об, экология ва дигар мушкилоти мубрами ҷаҳони муосир шарҳу тавзеҳ дода шудаанд. Ба андешаи диссертант, ташаббусҳои Тоҷикистон реша аз фарҳанги Наврӯз доранд ва имрӯз Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти роҳбарии Пешвои миллии хирадманди худ сиёсати худро ҳамнавохт бо фарҳанги наврӯзӣ карда, мақому эътибори тоҷиконро дар арсаи ҷаҳонӣ баланд бардошта, ҳамзамон ҳуқуқи озодии аҳли башарро пуштибонӣ мекунад.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Аҳамияти назариявии диссертатсия дар он зоҳир мешавад, ки Наврӯз падидаи комилан мифологӣ ва мазҳабӣ нест. Он қуҳантарин ҷашни аҷдодии тоҷикон, фарҳанги муназзаму том ва пеш аз ҳама падидаи табиӣ-қайҳонӣ, ҷашни кишоварзон мебошад. Рамзи бозгашт ба фасли нави зиндагӣ, оғози кишту кор, паёмовари ҳамдиلى ва ҳамбастагӣ барои инсонҳо, нишонаи ҳувияти фарҳангӣ ва миллий, пайвандгари гузашта бо имрӯз ва ояндаи мардумони ҳавзаи Наврӯз мебошад. Аз ин рӯ он метавонад ҳамчун барномаи ваҳдату сарҷамъии кишварҳо ва мардуми

ҷаҳон барои ҳалли масоили мубрам ва доғи умумисайёравӣ, бавижа, таҳкими сулҳ, истифодаи оқилонаи об, ҳифзи пирияхҳо, дар маҷмӯъ, дифои флора ва фаунаи сайёра, экология, экологияи на фақат табиат, балки экологияи фарҳанги одамият хидмат кунад.

Дар робита бо ин гуфтаҳо арзиши амалии таҳқиқот аз он бармеояд, ки натиҷаҳои бадастомада метавонанд дар ҳалли мушкилаҳои сиёсӣ иҷтимоӣ, иқтисодию фарҳангӣ, бавижа ташаккул ва таҳаввули дипломатияи кишварҳои ҳавзаи Наврӯз, фарҳанги муошират, ҳифзи муҳити зист ва поксозии он ва ғайра мусоидат намоянд.

Ҳамзамон, натиҷаҳои бадастомадаро метавон дар таълими фанҳои фалсафа, ҷомеашиносӣ, фарҳангшиносӣ, нучум, экология, ҷуғрофия ва таҳияи маводди методӣ дар доираи ин фанҳо истифода кард. Барои олимону муҳаққиқон низ метавонанд ба сифати маводди илмӣ ҷиҳати таҳия кардани рисолаҳо, дастурҳои илмӣ-методӣ, китобҳои дарсӣ хидмат намоянд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзуи диссертатсия. Натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ довталаби дараҷаи илмӣ дар 6 мақолаи илмӣ, ки дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд, инъикос ёфтаанд. Хулосаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионии муаллиф дар 3 конференсияи ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ, 2 семинари илмӣ-назариявӣ маъруза гардидаанд. Ҳамаи мақолаҳои нашршуда ва маърузаҳои диссертант ба мавзуи диссертатсия робитаи бевосита доранд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Таҳқиқоти диссертатсионии довталаб бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмият дароварда шудааст. Довталаби дараҷаи илмӣ зимни таҳияи диссертатсия талаботи «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории

диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ»-ро, ки бо фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493 тасдиқ шудааст, пурра ба инобат гирифтааст. Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд, ба талаботи дар «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқ мебошад.

Эродҳо нисбат ба мазмуну муҳтавои диссертатсия. Дар баробари мувафаксияҳои дар боло зикргардида, дар диссертатсия баъзе камбудиву норасогиҳо низ дида мешавад, аз ҷумла:

1) Дар матни диссертатсия баъзе ғалатҳои имлоӣ, услубӣ, грамматикӣ ба назар мерасанд.

2). Дар бархе ҷумлаҳои мураккаби тобеъ ва пайвасти мантиқӣ баёни фикр риоя нашудааст, ки ин метавонад боиси фикри муаллифро ғалат фаҳмидани хонанда шавад.

3) Нуқтаҳои барои ҳимоя пешниҳодшуда, аҳамияти назариявӣю амалии диссертатсия, тавсияҳо оид ба истифодабарии натиҷаҳои таҳқиқотро мушаххасар ва возеҳтар баён кардан зарур аст.

Нуқсон ва камбудии зикршуда, аҳамияти назариявӣю амалии диссертатсияи мазкурро коста намеkunанд ва ба муҳтавои қор таъсири манфӣ намерасонанд. Дар маҷмӯъ диссертатсияи Зоҳири Сайфулло дар мавзӯи «Ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» дар дараҷаи зарурӣ таҳия гардида, қори мустақилона анҷомёфта ба ҳисоб меравад ва ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣю номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.8. – Антропологияи фалсафӣ, фалсафаи фарҳанг мебошад.

Муқарризи расмӣ:

Сардори шуъбаи пажӯҳиши маъхазҳои исломии

Маркази исломшиносӣ дар назди

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон,

номзади илмҳои фалсафа

Шоев З.Ч.

Имзои З.Ч. Шоевро тасдиқ менамоям:

Сардори Бахши кадрҳо, ҳуқуқ ва корҳои махсуси

Маркази исломшиносӣ дар назди

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Анҷуманова Г.А.

Суроға: шаҳри Душанбе, кӯчаи Шодмонӣ, 58/1; тел.: 224-09-76, 224-09-96, mail; info@mit.tj ,24-уми апрели соли 2026

02.05.2026